

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กัลยา เครือภูมิชัย. การศึกษางานปูนปั้นสกุลช่างเพชรบุรี กรณีตัวอย่าง วัดสระบัว อ.เมือง จ.เพชรบุรี. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (โบราณคดี) ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2537.

การฝึกหัดครู, กรม. หน่วยศึกษานิเทศ. หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง สาขาการศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณสภา, 2537.

กัจจกร สุนพงษ์ศรี. ปูนซีเมนต์: วัสดุเลือกชิ้นใหม่ของประติมากรรม. สื่อบัณฑิตนิตยสารศิลปศึกษา ปูนปั้น ครั้งที่ 1. วันที่ 15-30 มิถุนายน 2538. หน้า 65-68.

กัจจกร สุนพงษ์ศรี. ศิลปะปูนปั้นไทยภาคจะสุญลัน. สื่อบัณฑิตนิตยสารศิลปศึกษา ปูนปั้น ครั้งที่ 2. วันที่ 1-8 กรกฎาคม 2539. หน้า 53-58.

เขียน ยิ้มศิริ. วัฒนธรรมและศิลปะ. สื่อบัณฑิตนิตยสารศิลปศึกษา ครั้งที่ 10. 20 มกราคม - 20 กุมภาพันธ์ 2502. หน้า 108-109.

ไขแสง ศุภวิณะ. การอนุรักษ์โบราณสถานและงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม. เอกสารประกอบการสัมมนาการอนุรักษ์โบราณสถานในฐานะเป็นหลักฐานทางวิชาการ. วันที่ 6 -7 สิงหาคม 2530.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2539.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. ความหมายและขอบข่ายงานวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนวัฒนธรรมแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2537.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนแม่บททศวรรษสืบสานวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (พ.ศ. 2541 - 2550). สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป. (อืดสำเนา).

จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. การศึกษาศิลปกรรมแบบประเพณี ในจังหวัดเพชรบุรีส่วน

ประติมากรรม. ม.ป.ท., 2537. (อัดสำเนา)

จุลทัศน์ พยาฆรานนท์. ช่างสิบหมู่. กรุงเทพฯ:การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย, 2540.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์. ศูนย์วัฒนธรรมศึกษา. การศึกษากับการ

ถ่ายทอดวัฒนธรรม : กรณีศึกษาหนังใหญ่ วัดขนอน. กรุงเทพฯ:ศูนย์วัฒนธรรมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

เจลิยว ปิยะชน. ประติมากรรมเทวดาและกนิษฐแห่งล้านนา. เชียงใหม่ : สยามรัฐ, 2540.

ของ บวสเชอลีเย. ประติมากรรมขอม. แปลโดย สุภัทรดิศ ดิศกุล กรุงเทพฯ :กรุงสยาม

การพิมพ์, 2515.

ชูจิตร วัฒนารมณ. คุณค่าของกิจกรรมศิลปศึกษาต่อนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตามการรับรู้

ของครูศิลปศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางศิลปศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

โชติ กัลยาณมิตร. สถาปัตยกรรมแบบไทยเดิม. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์,

2539.

ทองร่วง เอ็มโอษฐ์. ลึกลงไปในความรู้สึกของงานปูนปั้น. วารสารศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 5 ฉบับที่

12, 2529: 76-80.

เทวินทร์ เอี่ยมมี. การพัฒนาแบบเรียนทางศิลปศึกษา เรื่องการเรียนรู้คุณค่าทางศิลปะสำหรับ

นักเรียนชั้นประถมปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

เทียนชัย ตั้งประเสริฐ. คุณค่าของกิจกรรมฝาผนังไทยตามการรับรู้ของนักศึกษาศิลปะทัศนกรรม

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ธีรวิมล ประทุมนพรัตน์. การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. สงขลา : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2525.

น. ณ ปากน้ำ. ลวดลายปูนปั้น มัณฑนศิลป์อันเลิศแห่งสยาม. กรุงเทพฯ:เมืองโบราณ, 2532.

น. ณ ปากน้ำ. วิวัฒนาการลายไทย. กรุงเทพฯ:เมืองโบราณ, 2534.

น. ณ ปากน้ำ. ศิลปะปูนปั้นของไทยสยาม. สุจิตร์นิทรรศการศิลปะปูนปั้น ครั้งที่ 1. วันที่ 15-30 มิถุนายน 2538. หน้า 45-55.

นฤทธิ ศรีวรรณ. บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคใต้ที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ.

วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

นนทิวรรณ จันทนะผะลิน. ความเป็นไปได้ในการพัฒนางานปูนปั้น. สุจิตร์นิทรรศการศิลปะปูนปั้นครั้งที่ 1. วันที่ 15-30 มิถุนายน 2538. หน้า 56-57.

นพวัฒน์ สมพันธ์. ลายปูนปั้นงานช่างประณีตศิลป์ของไทย. กรุงเทพฯ:กรมศิลปากร, 2540.

นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, สำนักงาน. สาระความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สมาธรรม, 2539.

นิคม มุสิกคามะ. บรรณาธิการ. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการอนุรักษ์อนุสรณ์สถานและแหล่ง

โบราณคดี. กรุงเทพฯ : กองโบราณคดี กรมศิลปากร, 2533.

นิวัติ กองเพียร. ปูนปั้นที่วัดเจติยอด. วารสารศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 16 ฉบับที่ 12 2538:

148-149.

นิวัติ กองเพียร. "ปูนปั้น อันวิจิตร หลัวไหว." วารสารศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 17 ฉบับที่ 88, 2539.

เนื่ออ่อน ขวัญทองเขียว. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านของไทยของ

นักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

บัวไทย แจ่มจันทร์. ปูนปั้นลงสีที่วัดปากคลองเพชรบุรี. วารสารศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 7 ฉบับที่ 10

2529 : 94-98.

บัวไทย แจ่มจันทร์. ปูนปั้นเมืองเพชร. สุจิตร์นิทรรศการศิลปะปูนปั้น ครั้งที่ 1. วันที่ 15-30

มิถุนายน 2538. หน้า 58-61.

ประคอง กระณสุต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2538.

ประทีป เพ็งตะโก. "ภาพปูนปั้นเรื่องพุทธประวัติที่ผนังเมรุวัดไชยวัฒนาราม." วารสารศิลปากร
35 ฉบับที่ 3 (2535) : 42-74.

ประภัสสร โพธิ์ศรีทอง. ประติมาวิทยาและรูปแบบศิลปะในภาพปูนปั้นประสาวิหารวัดไผ่.
การศึกษาโดยเสรี แขนงวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลป์
คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

ประภัสสร โพธิ์ศรีทอง .ประติมาวิทยาและรูปแบบศิลปะในภาพปูนปั้นประดับวิหารวัดไผ่.
วารสารเมืองโบราณ. ปีที่20 ฉบับที่ 4 2537 : 42-56.

ประเสริฐ ศรีรัตน. ความเข้าใจในศิลปะ.กรุงเทพฯ:โอเดียนสโตร์,2525.

ปาริสุทธิ์ สาริกะวณิช. คติเชิงสัญลักษณ์ในการออกแบบหน้าบันพระที่นั่งในเขตพระราชฐานชั้น
กลางและพระที่นั่งบนกำแพงของพระบรมมหาราชวัง. วารสารศิลปทัศน์ ฉบับที่ 1
2540 :17-31.

เป็รื่อง เปลี่ยนสายสืบ. งานปูนปั้นไทย.สูจิบัตรงานปูนปั้นครั้งที่ 2. วันที่ 1-8 กรกฎาคม 2539
หน้า 61-62.

พยนต์ เอี่ยมสำอางค์. ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตกที่มีต่อการส่งเสริม
วัฒนธรรมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

พระราชบัญญัติสถาปนาราชภัฏ พ.ศ.2538. ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา. เล่ม 112 ตอนที่
4 ก. 24 มกราคม 2538.

ภิญโญ สุวรรณคีรี.ปูนปั้นองค์ประกอบสถาปัตยกรรม.สูจิบัตรงานปูนปั้นครั้งที่ 2. วันที่ 1-8
กรกฎาคม 2539 หน้า 59-60.

มารุต อัมรานนท์. ลายปูนปั้นประดับสถาปัตยกรรมในเมืองเชียงใหม่ สมัยราชวงศ์มังราย.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาโบราณคดี บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.

มารุต อัมรานนท์.การประดับตกแต่งเจดีย์สถานและสถาปัตยกรรมเครื่องก่อของล้านนา.
วารสารศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ปีที่3 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน. 2538 : 21-29.

มารุต อัมรานนท์. การประดับตกแต่งสถาปัตยกรรมในเชิงรายและพะเยา. วารสาร

ศิลปะศิลปกรรมศาสตร์. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร ปีที่3 เล่มที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2538 : 13-29.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ :

เพื่อนพิมพ์ , 2530.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ :

อักษรเจริญทัศน์ , 2538.

ริต,เฮอร์เบิร์ต. ความหมายของศิลปะ. แปลโดยอมรทัต กรุงเทพฯ:กรมวิชาการ,2530.

เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรม, สำนักงาน. มติคณะกรรมการเรื่องแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ศิลปกรรม ; วันที่ 31 กรกฎาคม 2527.

ลักขณา เรขาธิดา. บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลาง ที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของ

ชาติ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

วรรณิ มณฑารักษ์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปกรรมไทยของนักศึกษาระดับปริญญา

ตรีคณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

วรุช สุวรรณฤทธิ์. การศึกษาทัศนคติความเชื่อและรูปแบบของประติมากรรมปูนปั้นแบบทวารวดีที่

บ้านคูบัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2530.

วิรัตน์ พิชญไพบุลย์. ศิลปนิยม. วารสารเศรษฐศาสตร์ ปีที่1 ฉบับที่2 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม

2541) หน้า59-70.

วิรัตน์ พิชญไพบุลย์. ศิลปะเป็นมรดกฐานสำคัญ. วารสารเศรษฐศาสตร์. ปีที่22 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม-

กันยายน 2539) หน้าที่ 1-12.

วันทนา ไชยกิจ . บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อการทำนุบำรุง

วัฒนธรรมของชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สุรวดี วรรณา. ปูนปั้นเมืองลำพูน : พัฒนาการจากหริภุญชัยสู่ความเป็นล้านนา. ใน สุรวผล
ดำรงกุล บรรณาธิการ, ศิลปกรรมล้านนากับคุณค่าที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป.
หน้า 126-139. เชียงใหม่ : เซนต์, 2540.

สุลักษณ์ ศรีบุรี. คุณค่าของศิลปะจากทัศนระของบุคคลต่างๆ. วารสารครุศาสตร์ ปีที่22
(กรกฎาคม-กันยายน 2536) : 51-63

สุภัทรดิศ ดิศกุล. ศิลปะในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 10 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2521.

เสาวภา ไพทยรัตน์. สถาบันราชภัฏ : บทบาทการสนับสนุนเพื่อการอนุรักษ์มรดกโลก.
วารสารวิชาการอุดมศึกษา. ปีที่5 ฉบับที่ 1(กันยายน - ธันวาคม) 2539.

สันติ เล็กสุขุม. วิวัฒนาการของชั้นประดับลวดลายและลวดลายสมัยอยุธยาตอนต้น. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์การพิมพ์, 2522.

สันติ เล็กสุขุม. ลวดลายปูนปั้นแบบอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ.2172-2310). กรุงเทพฯ : มุลนิธิ
เจมส์ทอมป์สัน, 2532.

สันติ เล็กสุขุม. ศิลปะเชียงแสน (ศิลปะล้านนา) และศิลปะสุโขทัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
ประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัย, 2534.

สันติ เล็กสุขุม. เจดีย์:ความเป็นมาและคำศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : มติชน, 2535.

สันติ เล็กสุขุม. ลวดลายปูนปั้นในดินแดนไทย : กระหนก. สุจิตร์นิทรรศการศิลปะปูนปั้นครั้งที่
ที่ 1.วันที่ 15-30 มิถุนายน 2538. หน้า 62-64.

สันติ เล็กสุขุม. ศิลปะภาคเหนือ : หริภุญชัย-ล้านนา. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2538.

สันติ เล็กสุขุม. กระหนกในดินแดนไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2539.

สันติ เล็กสุขุม. ปราสาทและลายปูนปั้นประดับ วัดจุฬามณี พินธุโลก. นครปฐม : สถาบันวิจัย
และพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2539.

สันติ เล็กสุขุม. การอนุรักษ์จิตรกรรมและประติมากรรมในสายตานักวิชาการ. วารสารเมืองโบราณ.
ปีที่24 ฉบับที่3 (กรกฎาคม-กันยายน 2541) หน้า 104-106.

- สัมฤทธิ์ ทองเดือน. การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ของการถ่ายทองงานปูนปั้น โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- สรน โรจนตระกูล. บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย คำนิยม : ครอบครัว : ศาสนา:ประเพณี. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2331.
- สุพิศวง ธรรมพันทา. พื้นฐานวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ดี ดีบุ๊คสโตร์, 2532.
- สุรเชษฐ์ กิ่งทอง. การกำหนดอายุโบราณสถานวัดโคกขมิ้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา : ศึกษาจากลวดลายปูนปั้น. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (โบราณคดี) ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2537.
- อนันต์ เกษตรสุวรรณวงษ์ และสมชาย ชนากุล. คู่มือแบบเรียน หมวดวิชาพื้นฐาน สาขา ศิลปกรรม. กรุงเทพฯ : กิจ ศึกษาเทรตติ้ง, 2529.
- อนุวิทย์ เจริญศุกกุล. องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมไทย. กรุงเทพฯ : การพิมพ์สตรีสาร, 2521.
- อุไรวรรณ ธนสถิตย์. หลักมนุษยศาสตร์. ลำปาง : กิจเสรีการพิมพ์, 2530.
- อุษา แสงเอี่ยม. ลวดลายปูนปั้นและดินเผาสมัยทวารวดี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2511.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง, ดร. เพื่อความเข้าใจวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2534.

ภาษาอังกฤษ

Webster, A. M. Webster's School Dictionary. New York : American Book Company, 1980.

Gene, V. G. and Kenneth, D. H. Statistical methods in Education and Psychology. New Jersey : Englewood Clifts, 1984.

Goodwin, D. W. (1996) Virginia Policymaker Views on the Value of Visual Arts Education at the High School Level (CD-ROM). Abstracts Form : Proquest File Dissertation Abstracts Items: 9264188.

Patricola, T. V. (1994) Comparisons in Aesthetic Perception of Older Adult and Younger Persons. (CD-ROM). Abstracts Form : Proquest File Dissertation Abstracts Items: 9429839.

Rader, M. and Jessup, B. Art and Human Value. New Jersey: Prentice-hall,1976.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.
ภาพปูนปั้นในยุคสมัยต่าง ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

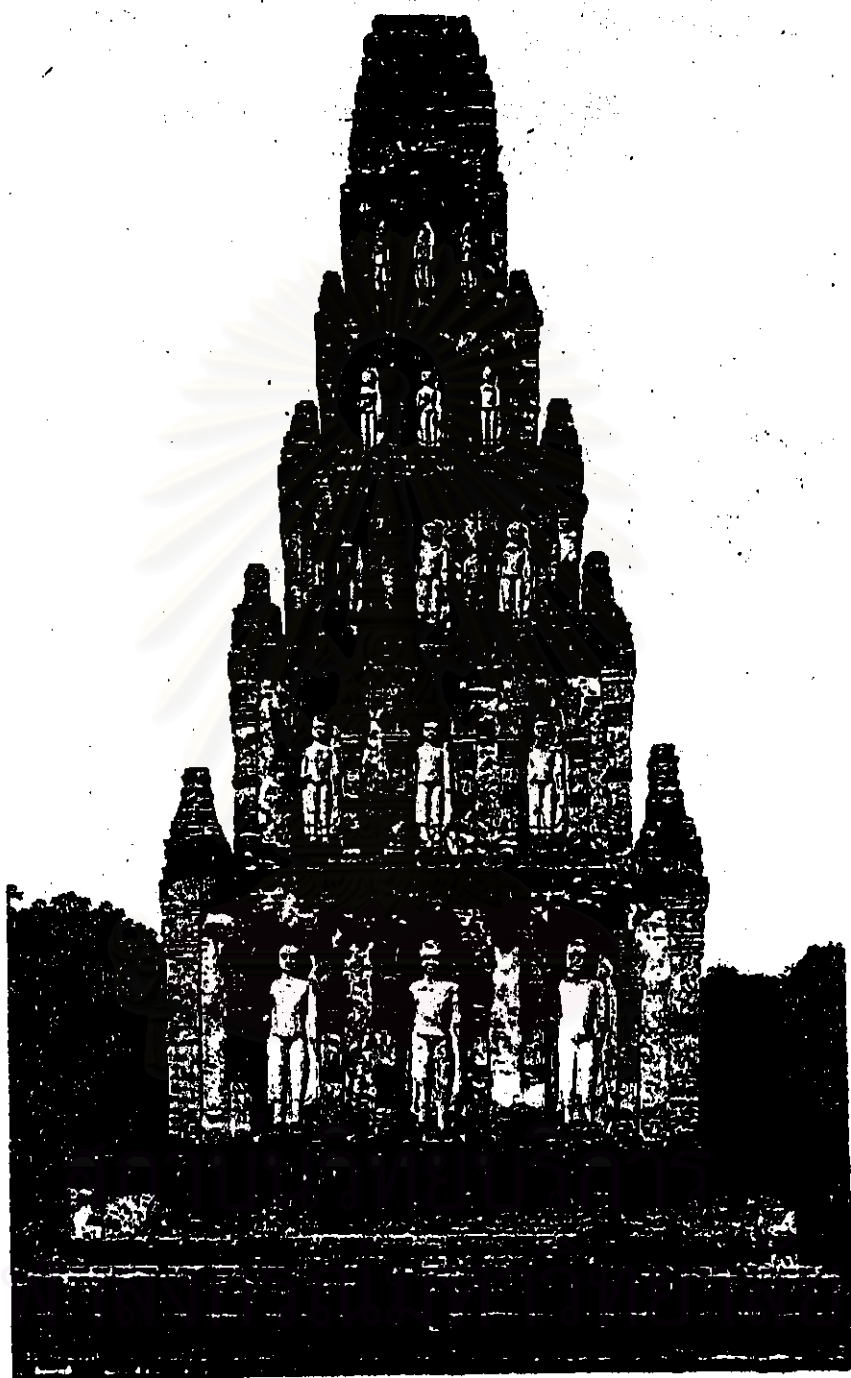
ภาพปูนปั้นนักดนตรี สมัยทวาราวดี

ที่มา น.ณ ปากน้ำ. วิวัฒนาการลายไทย. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ , 2534.
(ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

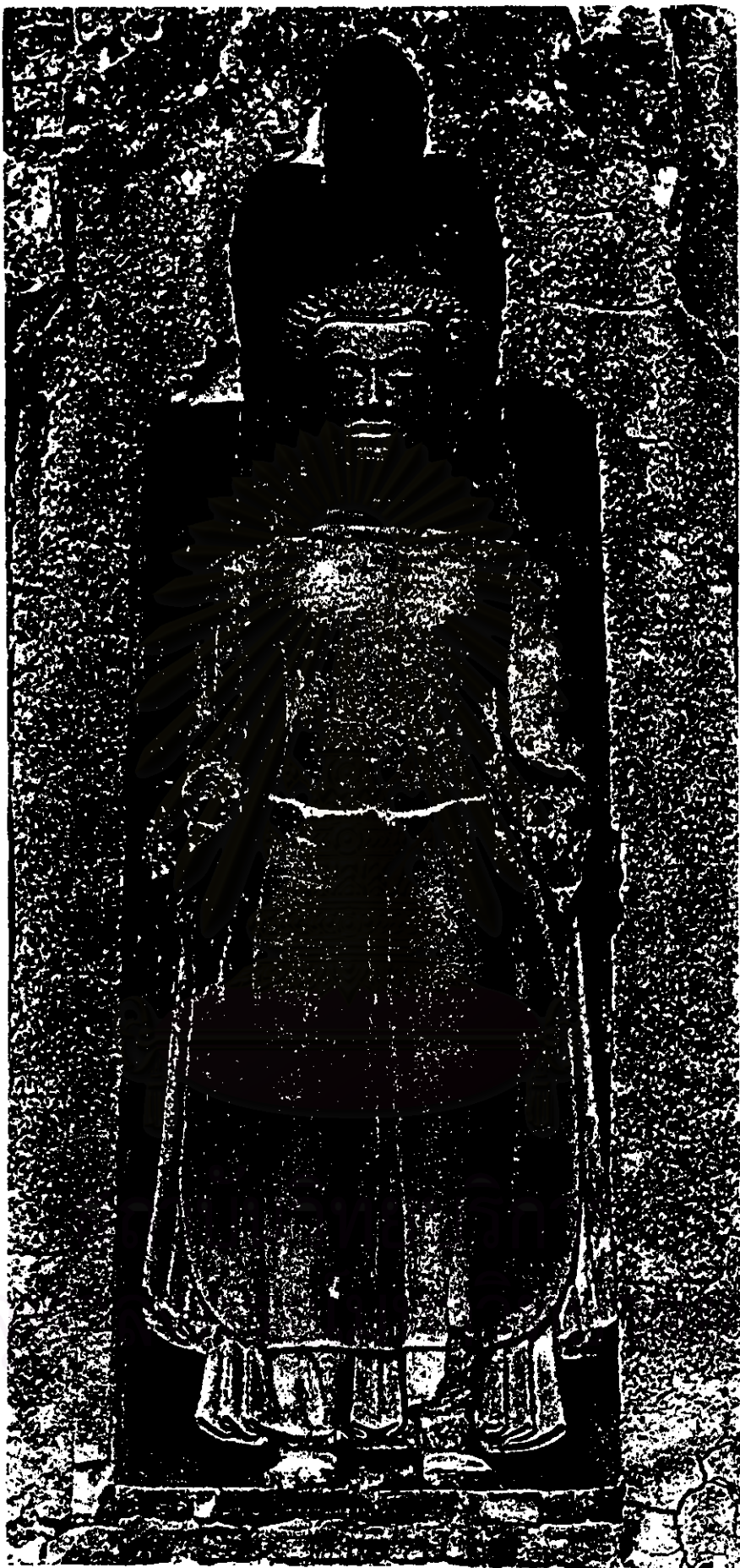
ภาพปูนปั้นผนังถ้ำในเทือกเขาภู จังหวัดราชบุรี สมัยทวารวดี

ที่มา น.ณ ปากน้ำ. วิวัฒนาการลายไทย. กรุงเทพฯ :เมืองโบราณ , 2534.
(ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

ลายปูนปั้นประดับเจดีย์เหลี่ยม วัดพระนางจามเทวี จังหวัดลำพูน

ที่มา น.ณ.ปากน้ำ. วิวัฒนาการลายไทย. กรุงเทพฯ:เมืองโบราณ, 2534.
(ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

พระพุทธรูปภายในพระนำเจดีย์แปดเหลี่ยม วัดพระนางจามเทวี

จังหวัดลำพูน

ที่มา น.ณ.ปากน้ำ.วิวัฒนาการลายไทย.กรุงเทพฯ:เมืองโบราณ,2534.

(ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

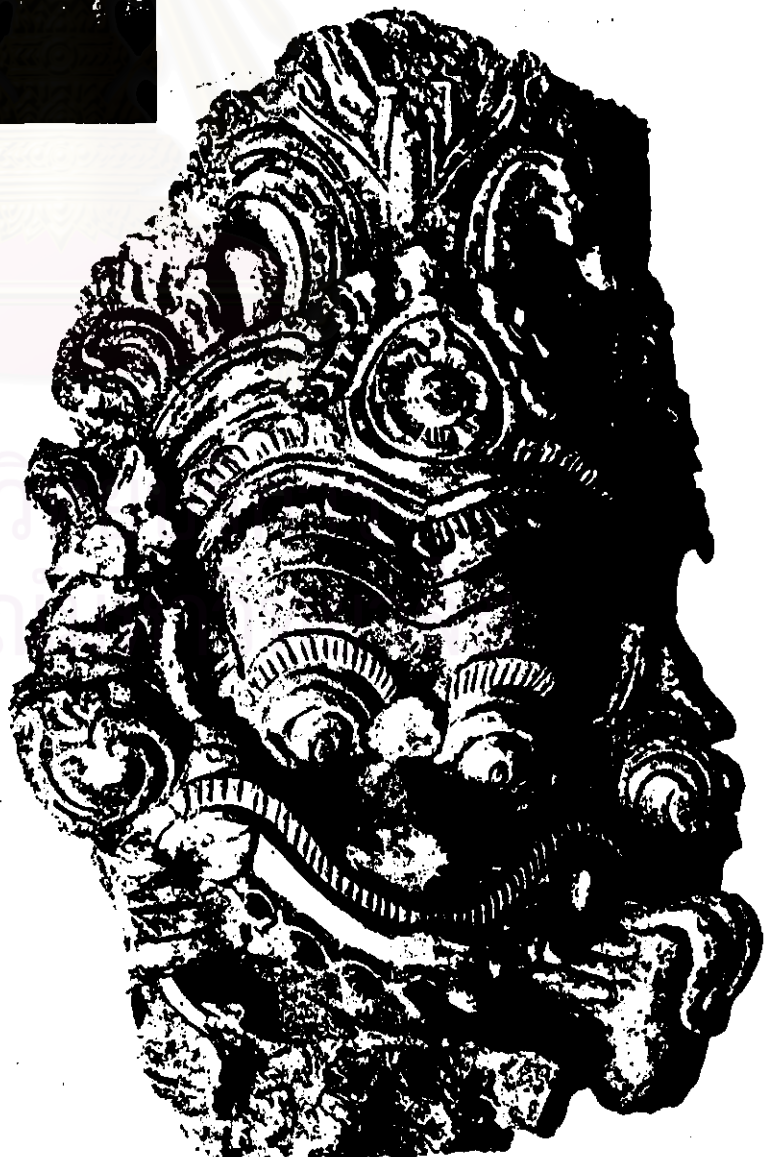
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพปูนปั้นเทวดาและนางฟ้า วัดเจดีย์เจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่

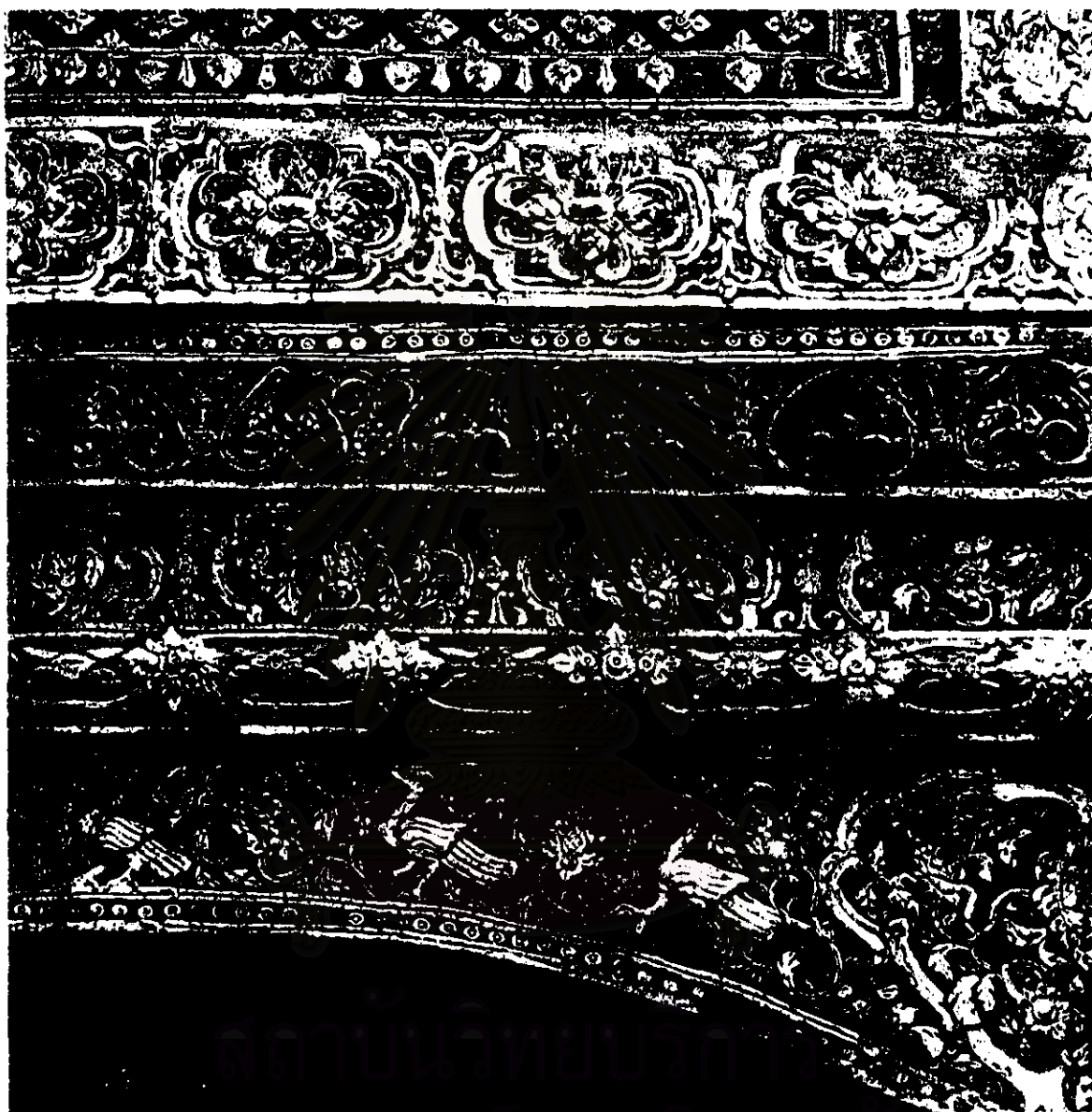

เจดีย์วัดป่าสัก

ลายปูนปั้นประดับ
 เจดีย์วัดป่าสัก เชียงแสน
 จังหวัดเชียงราย
 ที่มา สันติ เล็กสุขุม.ศิลปะภาคเหนือ
 ทริภุญชัย-ล้านนากรุงเทพ ฯ:
 เมืองโบราณ, 2538.
 (ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลายปูนปั้นบนแผ่นไม้ประดับวิหาร วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา น.ณ ปากน้ำ. วิวัฒนาการลายไทย. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ , 2534.

(ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

ลายปูนปั้นประดับผนังวิหาร วัดนางพญา จังหวัดสุโขทัย
 ที่มา น.ณ ปากน้ำ. วิวัฒนาการลายไทย. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ , 2534.
 (ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

ภาพปูนปั้นพระพุทธรูปเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ วัดระฆังทองหลาง
จังหวัดสุโขทัย

ที่มา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. มหาธาตุ. กรุงเทพฯ :อมรินทร์ พรินติ้ง, 2534.

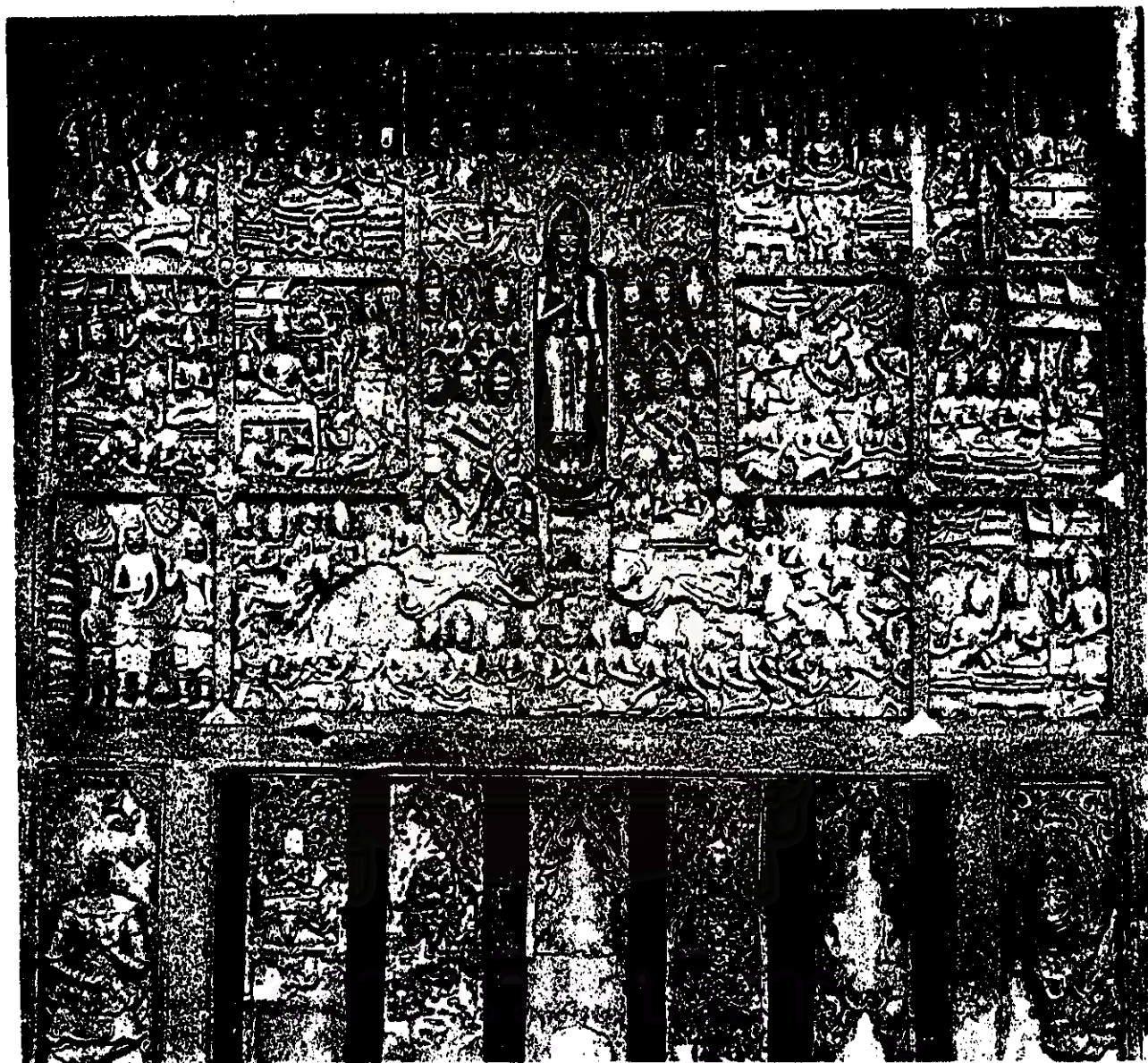
พุทธรูปปูนปั้นปางลีลา วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ เชลียง จังหวัดสุโขทัย
 ที่มา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. มหาธาตุ. กรุงเทพฯ :อมรินทร์ พรินติง, 2534.

ภาพปูนปั้นพุทธประวัติและชาดก วัดไลย์ จังหวัดลพบุรี

ที่มา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. มหาชาติ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินติ้ง ,2534.

ภาพปูนปั้นพุทธประวัติและชาดก วัดไลย์ จังหวัดลพบุรี

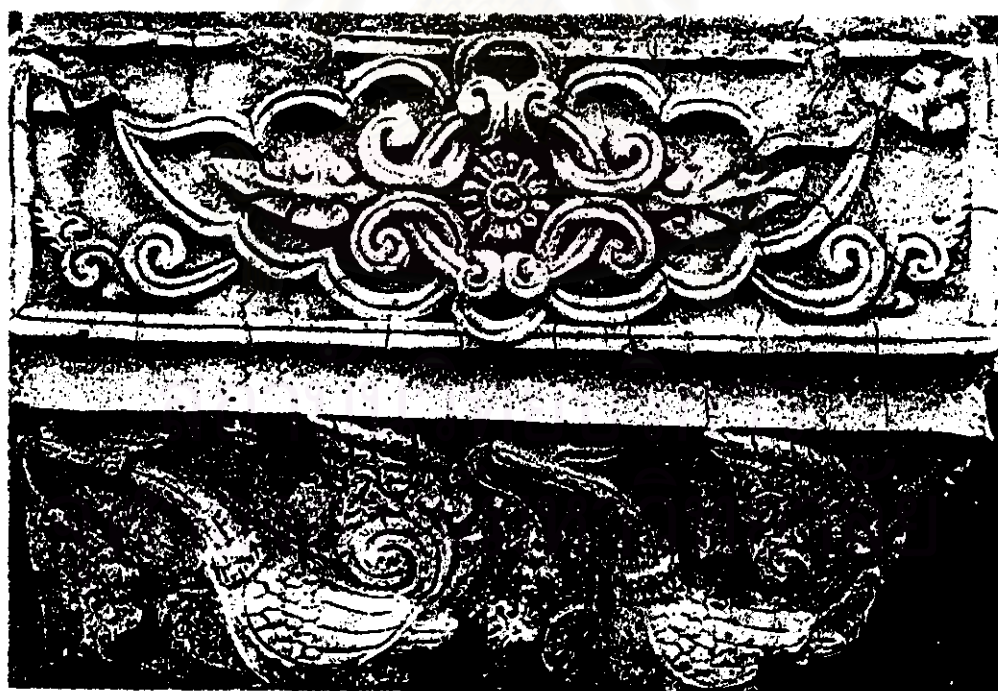
ที่มา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. มหาชาติ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินตติ้ง ,2534.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพปูนปั้นพุทธประวัติ วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดอยุธยา

ที่มา น.ณ.ปากน้ำ.ลายปูนปั้น มณฑลศิลปอีสานใต้แห่งประเทศไทย.กรุงเทพฯ:เมืองโบราณ,2532.
(ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

ลายปูนปั้นประดับ ปรารงค์วัดจุฬามณี จังหวัดพิษณุโลก
 ที่มา สันติ เล็กสุขุม. ปรารงค์และลายปูนปั้นประดับ วัดจุฬามณี จังหวัดพิษณุโลก.
 กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2539.

ลายปูนปั้นประดับ ปรางค์วัดจุฬามณี จังหวัดพิษณุโลก
 ที่มา สันติ เล็กสุขุม. ปรางค์และลายปูนปั้นประดับ วัดจุฬามณี จังหวัดพิษณุโลก.
 กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2539.

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ลายปูนปั้นประดับชายคาปีกนกจากหน้าบันวิหาร วัดมหาธาตุ
จังหวัดเพชรบุรี

ที่มา น.ณ ปากน้ำ. วิวัฒนาการลายไทย. กรุงเทพฯ :เมืองโบราณ , 2534.
(ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลายปูนปั้นซุ้มประตูพระอุโบสถ วัดเขาบันไดอิฐ จังหวัดเพชรบุรี

ที่มา น.ณ ปากน้ำ. วิวัฒนาการลายไทย. กรุงเทพฯ ฯ เมืองโบราณ , 2534.

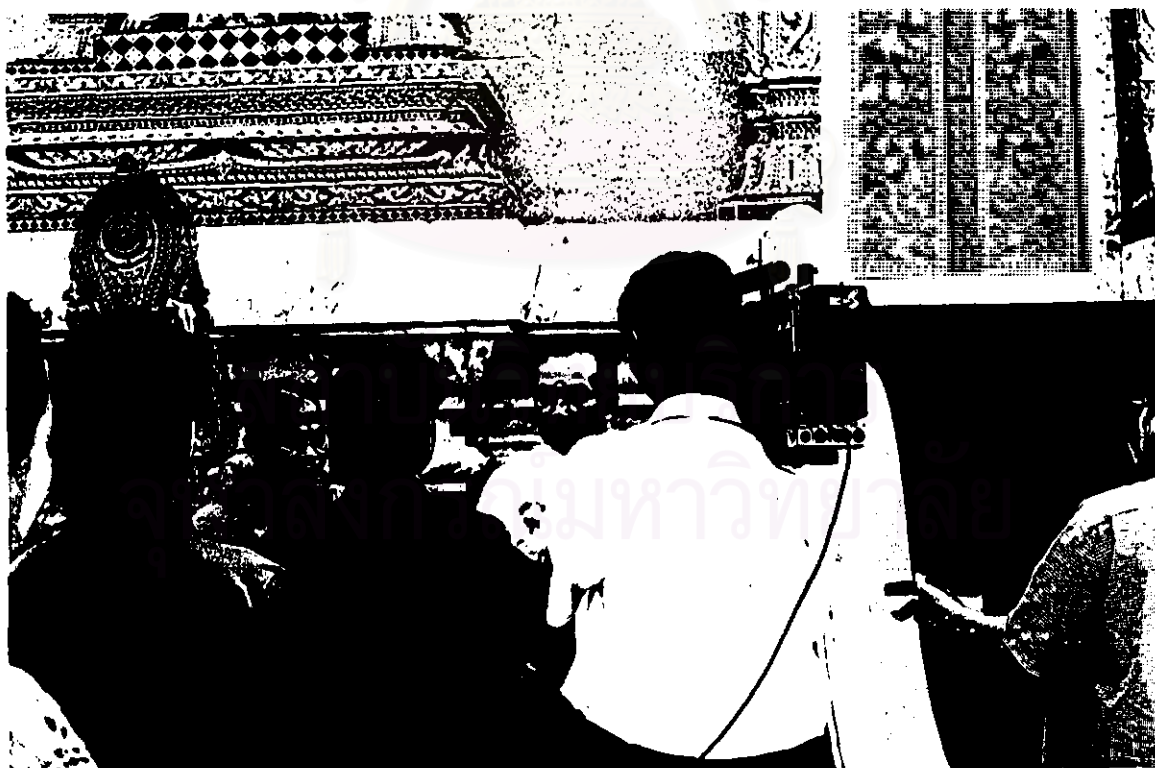
(ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

ลายปูนปั้นประดับหน้าบันศาลาการเปรียญ วัดใหญ่สุวรรณาราม
จังหวัดเพชรบุรี

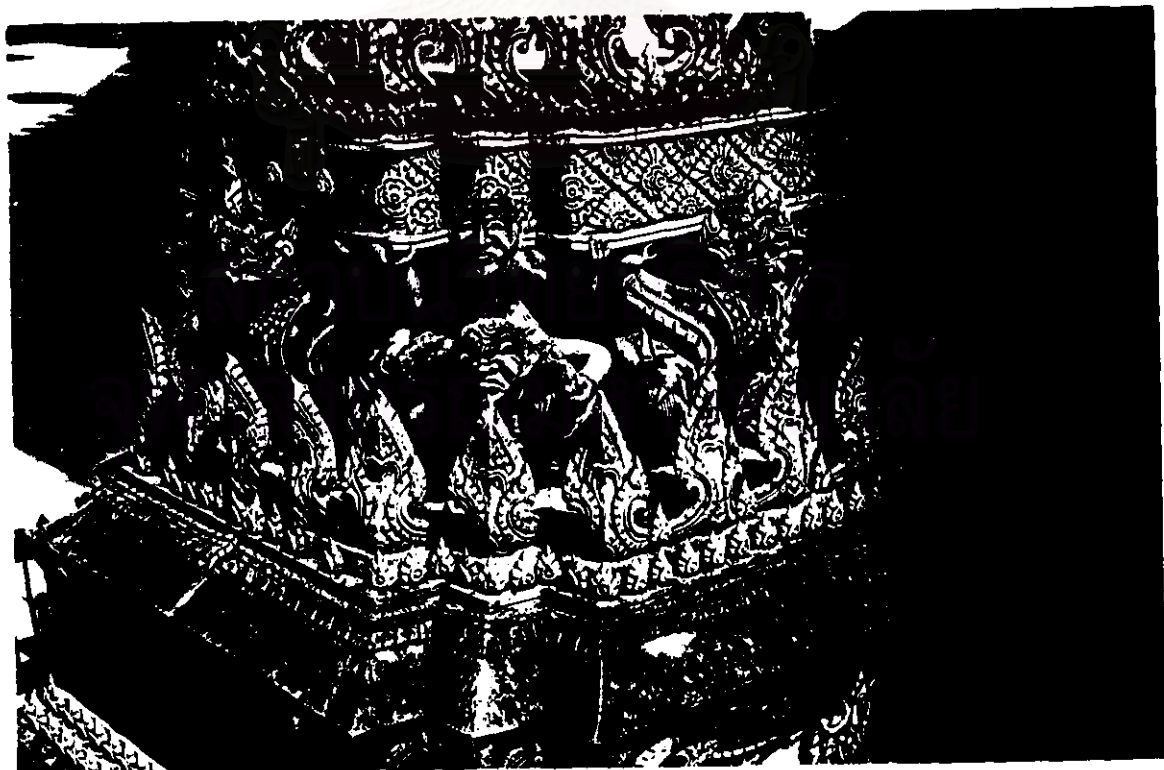
ที่มา น.ณ ปากน้ำ. วิวัฒนาการลายไทย. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ , 2534.
(ศูนย์ข้อมูลเมืองโบราณ)

ภาพเหตุการณ์กรณีนักการเมืองแสดงทัศนคติต่องานปูนปั้นวัดอินทาราม

กรุงเทพฯ

กันยายน พุทธศักราช 2541

เสมาปูนปั้นและปูนปั้นประดับฐานเสมา วัดอินทาราม กรุงเทพฯ

ภาคผนวก ข.
รายชื่อและคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อและคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้นที่สัมภาษณ์

1. นายทองร่วง เอ็มโอบู้

1.1. ศิลปินปูนปั้นรับเชิญแสดงผลงานปูนปั้นในงานนิทรรศการปูนปั้นของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2538-2539

1.2. ผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรมจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2538

1.3. อาจารย์พิเศษสอนศิลปะปูนปั้น โรงเรียนผู้ใหญ่พระตำหนักสวนกุหลาบ (วิทยาลัยในวังชาย) ในพระบรมมหาราชวัง

1.4. อาจารย์สอนงานปูนปั้นที่ศูนย์ศิลปาชีพสวนจิตรดา

2. นายสุรินทร์ ภาณุมาศ

2.1. ศิลปินปูนปั้นรับเชิญแสดงผลงานปูนปั้นในงานนิทรรศการปูนปั้นของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2539

2.2. อาจารย์โรงเรียนผู้ใหญ่พระตำหนักสวนกุหลาบ (วิทยาลัยในวังชาย) ในพระบรมมหาราชวัง

3. นายสุวรรณ วังสุขจิต

3.1. ศิลปินรับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการปูนปั้น จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2538

3.2. กรรมการตัดสินการประกวดงานศิลปะปูนปั้นของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2539

3.3. ผู้ควบคุมศิลปะละครของบริษัทดาราวีดีโอ

4. นายเฉลิม พึ่งแดง

4.1. ศิลปินรับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการปูนปั้นจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2538

4.2. ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

5. อาจารย์อภัย นาคคง

5.1. อาจารย์ประจำคณะวิชาศิลปะประจำชาติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง

5.2. กรรมการตัดสินการประกวดงานศิลปะปูนปั้นที่จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2538

6. อาจารย์จิระศักดิ์ สมทรง

6.1. อาจารย์ประจำคณะวิชาศิลปะประจำชาติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตเพาะช่าง

6.2. ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะไทย

7. อาจารย์สุรัชย์ ชมชื่นจิตร

7.1. อาจารย์ประจำคณะวิชาศิลปะประจำชาติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตเพาะช่าง

7.2. กรรมการตัดสินการประกวดงานศิลปะปูนปั้นที่จัดโดยคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2539

8. อาจารย์จุลทัศน์ พยาพรานนท์

8.1. ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะไทย

8.2. นักวิชาการที่ปรึกษาโครงการสาธิตการอนุรักษ์วัฒนธรรมภาคกลาง สถาบันไทยศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9. อาจารย์นนทิวรรณ จันทนะผะลิน

9.1. คณบดี คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

9.2. กรรมการตัดสินการประกวดงานศิลปะปูนปั้นของสำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2538

10. อาจารย์ทมิฬ ศิลลา

10.1. อาจารย์ประจำคณะวิชาศิลปะประจำชาติ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตเพาะช่าง

10.2. ผลงานชนะการประกวดงานศิลปะปูนปั้นที่จัดโดยคณะกรรมการวัฒนธรรม
แห่งชาติ พ.ศ.2538 และ พ.ศ. 2539

11. รองศาสตราจารย์ ดร. ภิญโญ สุวรรณคีรี

11.1. ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมไทย

11.2. ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ ปี พ.ศ. 2537

11.3. อาจารย์ประจำภาควิชาสถาปัตยกรรมไทย

11.4. กรรมการตัดสินการประกวดงานศิลปะปูนปั้นของสำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2539

12. รองศาสตราจารย์ วิบูลย์ ลีสุวรรณ

12.1. ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะพื้นบ้าน

12.2. มีผลงานทางวิชาการด้านศิลปะไทยและศิลปะพื้นบ้านอย่างต่อเนื่อง

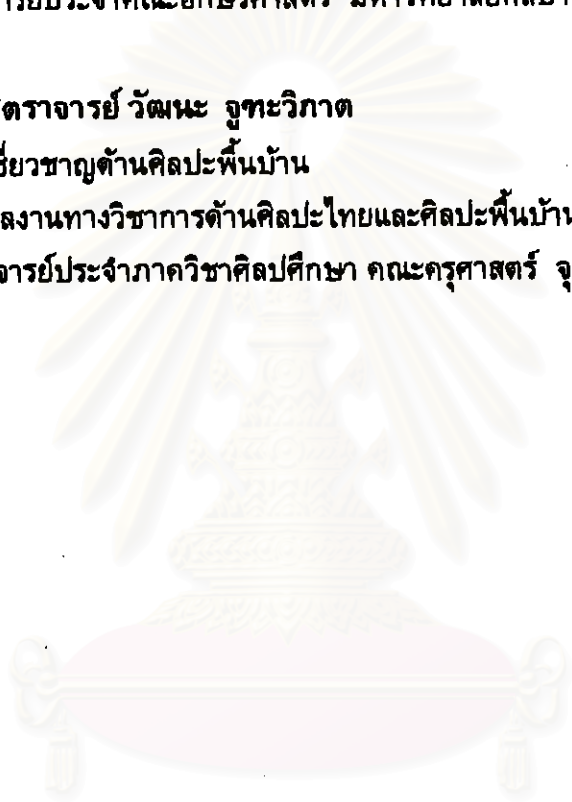
12.3. อาจารย์ประจำคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

13. รองศาสตราจารย์ วัฒนะ จุฑะวิภาต

13.1. ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะพื้นบ้าน

13.2. มีผลงานทางวิชาการด้านศิลปะไทยและศิลปะพื้นบ้านอย่างต่อเนื่อง

13.3. อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.
แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

การศึกษาคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้นและ
นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันราชภัฏ

วิทยานิพนธ์ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

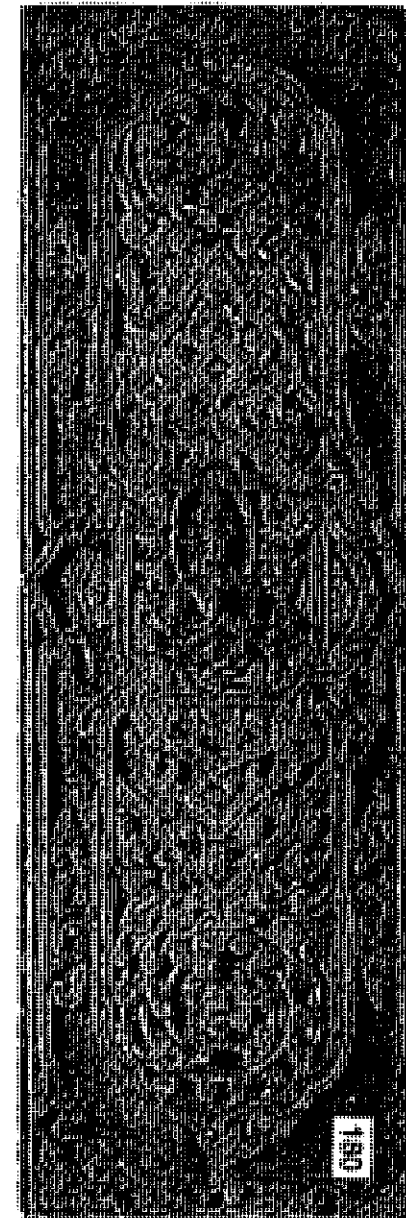
หมายเลขโทรศัพท์ 218-2290

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สันญา วงศ์อร่าม

นิสิตผู้จัดทำ

นายปฤถต์ แสงสว่าง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษาคู่คิดศิลปะป๊อปในประเทศไทยตามทัศนะผู้เชี่ยวชาญงานป๊อป

ผู้สัมภาษณ์.....

เวลาที่สัมภาษณ์.....

สถานที่ที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้รับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์.....

เพศ..... ( ) ชาย ..... ( ) หญิง

สถานที่ติดต่อ.....

การศึกษา ระดับประถมศึกษา.....

ระดับมัธยมศึกษา.....

ระดับอุดมศึกษา.....

อื่นๆ .....

อาชีพ ครูช่างป๊อป.....

อาจารย์ ผู้สอนวิชาป๊อป ระดับ.....

อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ศิลป์ ระดับ.....

อาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษา ระดับ.....

นักวิชาการ.....

อื่นๆ .....

ประสบการณ์ทำงานปูนปั้น

งานวิชาการ .....

สร้างงานปูนปั้น.....

การเผยแพร่ความรู้งานปูนปั้น

เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษ.....

เป็นกรรมการตัดสินงานปูนปั้น.....

แต่งตำราหรือหนังสือปูนปั้น เรื่อง.....

ทำวิจัยเกี่ยวกับปูนปั้น เรื่อง.....

เป็นผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้น.....

อื่นๆ .....

ตอนที่ 2 คุณค่าศิลปะปูนปั้นไทย

คำชี้แจง สัมภาษณ์โดยการเลือกถามตามลำดับคำถามดังนี้

♥ คำถามนำ เป็นคำถามเบื้องต้นเพื่อศึกษาเจตคติและปฏิกิริยาของผู้ที่ให้สัมภาษณ์

● คำถามหลัก เป็นคำถามเพื่อสัมภาษณ์ตามประเด็นในวัตถุประสงค์ของการวิจัย

◆ คำถามสำรอง เป็นคำถามสำหรับการเลือกถามในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีปฏิกิริยาสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย

(ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้สัมภาษณ์)

โครงสร้างของการสัมภาษณ์

คำถามนำ

♥ เมื่อพูดถึงศิลปะปูนปั้น ท่านจะนึกถึงอะไร ?

♥ ท่านเคยเห็นหรือ ประทับใจ งานปูนปั้นที่ไหนบ้างหรือไม่ ?

♥ หากจะกล่าวว่า "ศิลปะปูนปั้นเป็นศิลปะไทยแขนงหนึ่ง" ท่านจะอธิบายสั้นๆ อย่างไร ?

♥ ท่านเห็นว่าศิลปะปูนปั้นมีคุณค่าหรือไม่ ? ถ้าท่านเห็นว่ามีความสำคัญช่วยขยายความคิดเห็นด้วยว่ามีคุณค่าอย่างไร ?

(อาทิ .....

คุณค่าทางด้านศิลปกรรม

คำถามหลัก

- ศิลปะปูนปั้นเกี่ยวข้องกับศิลปะโดยทั่วไปอย่างไร ?
- งานปูนปั้นมีความสำคัญกับศิลปะไทยอย่างไร ?
- งานปูนปั้นจัดเป็นศิลปกรรมเพราะปัจจัยอะไรบ้าง ?

คำถามสำรอง

- ◆ การสร้างศิลปะปูนปั้นใช้หลักการทางศิลปะอะไรบ้าง ?
- ◆ ศิลปะปูนปั้นแสดงถึงรูปทรงแบบใดบ้าง ?(อาทิ.....)
- ◆ ความงามของปูนปั้นเกิดจากผลงานในส่วนใด ?
- ◆ ความงามของปูนปั้นงามอย่างไร ?
- ◆ ท่านคิดว่าผู้ชมดูงานปูนปั้นเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกต่องานปูนปั้นอย่างไร ?

คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

คำถามหลัก

- งานปูนปั้นมีความสำคัญในการศึกษาแขนงประวัติศาสตร์ศิลป์อย่างไร
- การศึกษางานปูนปั้นด้วยวิธีด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ให้ประโยชน์อย่างไร ?
- เหตุใดศิลปะปูนปั้นไทยจึงสำคัญกับประวัติศาสตร์ศิลปะของไทย ?

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำถามสำรอง

- ◆ งานปูนปั้นทำให้เห็นถึงรูปแบบศิลปกรรมยุคสมัยต่างๆ อย่างไร?
- ◆ มีอิทธิพลของศิลปะประเภทอื่นๆ ปรากฏในงานปูนปั้นสามารถสังเกตเห็นได้อย่างไร ?
- ◆ มีอิทธิพลศิลปะของชนชาติอื่นๆ ปรากฏในงานปูนปั้นหรือไม่ ?
- ◆ ส่วนใดที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางศิลปะในงานปูนปั้น ?
- ◆ ศิลปะปูนปั้นแสดงสกุลช่างอย่างไร ?

คุณค่าด้านภูมิปัญญาของช่างปั้นปูน

คำถามหลัก

- ศิลปะปูนปั้นแสดงความสามารถของผู้สร้างหรือไม่ ?
- ศิลปะปูนปั้นเกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาของผู้สร้างใช่หรือไม่ ?
- ภูมิปัญญาในงานปูนปั้น เกิดขึ้นจากอะไร ?
- ภูมิปัญญาในงานปูนปั้นมีอะไรบ้าง ?

คำถามสำรอง

- ◆ การเลือกใช้วัตถุดิบสะท้อนภูมิปัญญาของงานปูนปั้นอย่างไร ?
- ◆ การใช้งานปูนปั้นเป็นการแก้ปัญหาพื้นที่ว่างของสถาปัตยกรรมที่มีความเหมาะสม ?
- ◆ งานปูนปั้นเป็นศิลปะที่มีความคิดสร้างสรรค์อย่างมากในทางใดบ้าง ?

คุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรม

คำถามหลัก

- ศิลปะปูนปั้นมีความเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมในลักษณะใด ?
- ศิลปะปูนปั้นมีความสำคัญมากพอที่จะจัดเป็นศิลปวัฒนธรรมหรือไม่ ?
- อะไรที่ทำให้ศิลปะปูนปั้นเป็นส่วนหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างไร ?

คำถามสำรอง

- ◆ ถ้าจะกล่าวถึงมรดกทางวัฒนธรรม เราสามารถจัดศิลปะปูนปั้นเป็นส่วนหนึ่งได้หรือไม่ ?
- ◆ เอกลักษณะทางวัฒนธรรมของงานปูนปั้นมีอะไรบ้างที่เป็นตัวบ่งชี้ ?
- ◆ พัฒนาการของงานปูนปั้นในอดีตแตกต่างจากปัจจุบันอย่างไรหรือไม่ ?

คุณค่าขบนิยมและคติความเชื่อ

คำถามหลัก

- การสร้างงานปูนปั้นเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อหรือไม่ ?
- คติความเชื่ออะไรบ้างที่สอดแทรกในงานปูนปั้น ?
- การสร้างงานปูนปั้นมีแบบแผนหรือไม่ อะไรบ้าง ?

(อาทิ .....

คำถามสำรอง

- ◆ เหตุใดที่ทำให้งานปูนปั้นเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อทางพุทธศาสนา ?
- ◆ กระบวนการฝึกหัดอะไรบ้างที่ใช้การถ่ายทอดงานปูนปั้น ?

- ♠ ในสถาบันการศึกษา ควรจะมีส่วนเผยแพร่ ถ่ายทอดความรู้และสืบสานศิลปวัฒนธรรมงานปูนปั้นของไทยอย่างไร ?
- ♠ การเรียนการสอนในสถาบันศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรจะถ่ายทอดความรู้เรื่องปูนปั้นอย่างไร ?
- ♠ สถาบันการศึกษาในส่วนภูมิภาค ควรมีส่วนในการอนุรักษ์งานปูนปั้นได้หรือไม่ อย่างไร ?
- ♠ สถาบันอุดมศึกษาจะมีบทบาทต่อศิลปปูนปั้นได้หรือไม่ ?
- ♠ เยาวชนของชาติ สามารถมีส่วนต่องานปูนปั้นอย่างไร ?
- ♠ สถาบันการศึกษาศิลปะและหน่วยงานทางด้านศิลปวัฒนธรรม ควรมีบทบาทส่งเสริมเผยแพร่คุณค่าศิลปปูนปั้นของไทยอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การศึกษาคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้นและ
นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันราชภัฏ

วิทยาลัยนิพนธ์ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมายเลขโทรศัพท์ 218-2290

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัตยญา วงศ์อร่าม

นิสิตผู้จัดทำ

นายปฤถต์ แสงสว่าง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การศึกษาคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทย
ตามทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาในสถาบันราชภัฏ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อที่จะรวบรวมความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทย ตามทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาในสถาบันราชภัฏ โดยที่การวิจัยครั้งนี้ ไม่มีความมุ่งหมายที่จะประเมิน บุคคลหรือสถาบันใด และไม่มีการตัดสินค่าตอบที่ถูกหรือผิด ค่าตอบทุกค่าตอบจะเป็นไปตามความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ขอได้โปรดประเมินความคิดเห็นของท่านทุกข้อด้วยความจริงใจ ค่าตอบที่ได้จากท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาหรือการเรียนของท่าน ทุกประการ

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าทางศิลปะปูนปั้นไทยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

คุณค่าด้านศิลปกรรม

คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ศิลป์

คุณค่าด้านภูมิปัญญาของช่างปูนปั้น

คุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรม

คุณค่าด้านคติความเชื่อและขนบนิยม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับศิลปะปูนปั้นไทย การศึกษาและแนวทางการอนุรักษ์ตามทัศนะของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาในสถาบันราชภัฏ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

สำหรับผู้วิจัย

1. เพศ

ชาย

หญิง

5 [

2. อายุ (โปรดระบุ) ..... ปี

6 [7 [

3. ท่านมีความถนัดศิลปะในสาขาใดมากที่สุด

จิตรกรรม

ภาพพิมพ์

ประติมากรรม

ออกแบบ (โปรดระบุ) .....

8 [

4. ท่านเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับศิลปะปูนปั้นไทยหรือไม่ จากแหล่งใด

ไม่เคย

เคย โปรดระบุแหล่ง ตามรายละเอียดด้านล่าง

รายการวิทยุ รายการ (โปรดระบุ).....

รายการโทรทัศน์ รายการ (โปรดระบุ).....

การชมนิทรรศการ เรื่อง (โปรดระบุ).....

การฟังบรรยาย เรื่อง (โปรดระบุ) .....

การอ่านหนังสือ เรื่อง (โปรดระบุ).....

การทัศนศึกษา สถานที่ (โปรดระบุ) .....

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

9 [

10 [

11 [

12 [

13 [

14 [

15 [

16 [

5. ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับศิลปะปูนปั้นไทยในข้อใด

ศึกษาความรู้พื้นฐาน

ดูงานการปั้นปูน

ศึกษาปูนปั้นตามแหล่งโบราณสถาน

ปฏิบัติ งานปูนปั้น

17 [

ศิลปะปูนปั้น หมายถึง การออกแบบสร้างสรรค์จากความคิดหรือความรู้สึกภายในเป็นผลงานประติมากรรม ประเภทต่าง ๆ ด้วยวัสดุ
ปูนขาวกับส่วนผสมอื่น ๆ เช่น น้ำ เยื่อกระดาษ กาว น้ำตาล น้ำฝน เป็นต้น

คุณค่าศิลปะปูนปั้น หมายถึง คุณค่าที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งเกิดจากศิลปะปูนปั้นโดยมีลักษณะเหมาะสมที่จะปลูกฝังให้
กับเยาวชนเห็นคุณค่า หรือมีความคิดเห็นต่อคุณค่าระดับใด โดยที่คุณค่าของศิลปะแขนงนี้แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

1. คุณค่าทางศิลปกรรม หมายถึง คุณค่าซึ่งเกิดจากหลักการทางทัศนศิลปะ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบศิลป์ และศิลปะธาตุ
และสุนทรียภาพซึ่งประกอบด้วยความงาม และอารมณ์
2. คุณค่าทางประวัติศาสตร์ศิลป์ หมายถึง คุณค่าซึ่งเกิดจากการศึกษาประวัติศาสตร์ของศิลปะในด้านยุคสมัย อิทธิพล
และสกุลช่างทางศิลปะ
3. คุณค่าทางภูมิปัญญาของช่างปูนปั้น หมายถึง คุณค่าซึ่งเกิดจากพื้นความรู้ซึ่งสะสมมาใช้ในการเลือกวัสดุ การแก้ปัญหา
ต่าง ๆ และการริเริ่มสร้างสรรค์
4. คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม หมายถึง คุณค่าของปูนปั้นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอันประกอบด้วยความเป็นมรดกทาง
สังคมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและวิวัฒนาการศิลปวัฒนธรรม
5. คุณค่าทางศิลปะความเชื่อและขนบนิยม หมายถึง คุณค่าซึ่งเกิดจากคติความเชื่อและขนบนิยม
คติความเชื่อ หมายถึง แบบอย่างพื้นฐาน ทางความคิด
ขนบนิยม หมายถึง แบบอย่างทางความคิดในการปฏิบัติเรียนรู้และแบบฉบับสำหรับการสร้างสรรค์งานต่าง ๆ
ที่ได้รับการยอมรับ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หมายเลข ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะว่าข้อความดังกล่าวตรงกับ ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วย เพราะว่าข้อความดังกล่าวตรงกับความคิดเห็นของท่านเป็นส่วนมาก
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจเพราะว่า ข้อความดังกล่าวตรงกับความคิดเห็นของท่านบางส่วนและไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านบางส่วน
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วยเพราะว่าข้อความดังกล่าวไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเป็นส่วนมาก
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพราะว่าข้อความดังกล่าวไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเลย

ตัวอย่าง

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
	5	4	3	2	1
0. ผลงานปูนปั้นแสดงให้เห็นเรื่องราวทางพุทธศาสนา	✓				
หมายความว่า ท่านมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าผลงานปูนปั้นแสดงให้เห็นเรื่องราวทางพุทธศาสนา					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	5	4	3	2	1	
คุณค่าทางด้านศิลปกรรม						18
1. ศิลปะปูนปั้นไทยแสดงถึงความละเอียดประณีตของงานศิลปกรรมไทย						19
2. ศิลปะปูนปั้นไทยแสดงให้เห็นถึงลวดลายที่ใช้ในศิลปะไทยได้ชัดเจน						20
3. การจัดภาพปูนปั้นแบบสมคูลในงานปูนปั้นไทยมีความเป็นระเบียบ สวยงาม						21
4. การจัดองค์ประกอบในงานปูนปั้นมีสัดส่วนเหมาะสมลงตัว						22
5. ลวดลายปูนปั้นที่มีช่วงจังหวะเหมาะสมทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกถึงความต่อเนื่องของผลงาน						23
6. ศิลปะปูนปั้นไทยแสดงให้เห็นถึงการใช้รูปทรงต่างๆ ในศิลปะไทย						24
7. งานประดับประติมากรรมปูนปั้นด้วยกระจกทำให้เกิดค่าของแสงที่สวยงาม แปลกตา						25
8. งานปูนปั้นไทยที่ช่างตั้งใจให้ผลงานแสดงสีปูน ทำให้เกิดความงามตามสีธรรมชาติ						26
9. การลงสีหรือการปิดทองในงานปูนปั้น ทำให้เกิดความเด่นชัด ระหว่างรูปและพื้น						27
10. ความรู้สึกอ่อนช้อยนุ่มนวลต่องานปูนปั้น เกิดจากการจัดศิลปะธาตุ (Element of Art)						28
11. ความงามของศิลปะปูนปั้นไทยแสดงถึงความงามของศิลปะไทย						29
12. ความงามของศิลปะปูนปั้นเกิดจากรูปทรงที่มีปริมาตร ทำให้เกิดมิติจริงที่รับรู้ได้						30
13. ศิลปะปูนปั้นไทยแสดงถึงอารมณ์ที่ละเอียดอ่อนของผู้สร้างงาน						31
14. การใช้แบบรูป (Pattern) ลวดลายที่ซ้ำแต่มีความแตกต่างในรายละเอียดบางส่วน ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกอยากชม ผลงานอย่างต่อเนื่อง						192
15. ภาพปูนปั้น เรื่องชาคกหรือพุทธประวัติ ทำให้ผู้ชมรับรู้เรื่องราวได้ง่าย						

สำหรับ ผู้วิจัย

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

192

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ เห็น	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
	5	4	3	2	1	
คุณค่าทางค่านประวัตศาสตร์ศิลปะ						
16.งานปูนปั้นไทยในยุคสมัยต่างๆ ทำให้เห็นถึงความเป็นมาของศิลปะ						33
17.การศึกษางานปูนปั้นทำให้เห็นยุคสมัยของประวัติศาสตร์ศิลปะได้อย่างเด่นชัด						34
18.งานปูนปั้นไทยแต่ละยุคสมัยมีความแตกต่างกันแสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ศิลปะในช่วงนั้นๆ						35
19.ยุคสมัยของศิลปะปูนปั้นไทยสะท้อนถึงสภาวะสังคมทางศิลปะและวัฒนธรรม						36
20.ศิลปะปูนปั้นไทยแสดงให้เห็นอิทธิพลของศิลปะในสมัยก่อนๆ ได้ชัดเจน						37
21.ศิลปะปูนปั้นไทยมีอิทธิพลของศิลปกรรมแขนงอื่นๆ มาผสมผสาน						38
22.งานปูนปั้นไทยแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางศิลปะของชาติอื่นๆ ได้						39
23.สกุลช่างต่างๆ ที่สร้างงานปูนปั้นย่อมทำให้เกิดผลงานปูนปั้นหลากหลายประเภท						40
24.ผลงานปูนปั้นแสดงให้เห็นฝีมือของแต่ละสกุลช่างได้อย่างชัดเจน						41
25.งานปูนปั้นแต่ละสกุลช่างมีการแสดงออกแตกต่างกันไป						42
คุณค่าทางค่านภูมิปัญญาของช่างปูนปั้น						
26.วัดตุ๊กตี่ที่ใช้ทำปูนสำหรับปั้นเป็นภูมิปัญญาของคนไทยสมัยโบราณ						43
27.สูตรปูนปั้นที่มีความแตกต่างกันตามลักษณะการใช้งานประเภทต่างๆ เป็นภูมิปัญญาในการเลือกใช้วัดตุ๊กตี่						44
28.สูตรปูนปั้นแต่ละท้องถิ่นแสดงถึงภูมิปัญญาในการเลือกและปรับใช้สิ่งรอบตัวของคนในท้องถิ่นนั้น						45
29.เทคนิคต่างๆ ในการปั้นปูนเป็นการแก้ปัญหาทางทัศนศิลป์ให้สอดคล้องกับวัสดุปูน						46
30.ภูมิปัญญาในการแก้ปัญหาทางทัศนศิลป์ของช่างปูนปั้นโดยคำนึงถึง มุมมองการทับซ้อนและการบังที่สอดคล้องกับเทคนิคการปั้น						1931

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
	5	4	3	2	1	
31. ภูมิปัญญาของช่างในการแก้ปัญหาทางทัศนศิลป์เกิดจากการปรับปรุงแบบทางทัศนศิลป์ให้สอดคล้องกับวัสดุ						48
32. ปูนปั้นที่เป็นส่วนประกอบในสถาปัตยกรรมไทยเป็นภูมิปัญญาของช่างในการแก้ปัญหาพื้นที่ว่างของสิ่งก่อสร้างต่างๆ						49
33. ช่างไทยสามารถปรับใช้พื้นที่ว่างทั้งภายในและนอกอาคารในการนำเสนอผลงานปูนปั้นได้อย่างเหมาะสม						50
34. ประติมากรรมปูนปั้นตกแต่งเป็นภูมิปัญญาของช่างในการเพิ่มคุณค่าในสถาปัตยกรรม						51
35. ลวดลายใหม่ๆ ในงานปูนปั้นไทยเกิดจากการภูมิปัญญาในการริเริ่มสร้างสรรค์ของช่าง						52
36. เรื่องราวต่างๆ ในงานปูนปั้นช่างได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างเต็มที่						53
คุณลักษณะทัศนศิลป์โดยรวม						
37. ศิลปะปูนปั้น จัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสังคมไทย						54
38. ผลงานปูนปั้นไทยเป็นศิลปกรรมที่ควรรักษาให้เยาวชน						55
39. ศิลปะปูนปั้นไทย ควรมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังต่อไป						56
40. ผลงานปูนปั้นไทยแสดงเอกลักษณ์ศิลปะของไทย						57
41. ศิลปะปูนปั้นไทย เป็นวัฒนธรรมไทย เพราะแสดงความเป็นไทย						58
42. ผลงานปูนปั้นไทยมีความแตกต่างจากปูนปั้นของชาติอื่นๆ						59
43. งานปูนปั้นไทยแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของศิลปกรรมไทย						60
44. ศิลปะปูนปั้นไทยแสดงวิวัฒนาการของศิลปวัฒนธรรมของชาติ						194
45. ศิลปะปูนปั้นไทยมีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสของวัฒนธรรม						

สำหรับ
ผู้วิจัย

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
	5	4	3	2	1	
คุณศัพท์ทางด้านทัศนคติความเชื่อและขนบนิยม						
46.งานปูนปั้นประดับศาสนาสถาน เป็นผลจากคติความเชื่อ เลื่อมใส ศรัทธาต่อพุทธศาสนา						63
47.งานปูนปั้นประดับศาสนาสถานเกิดจากความต้องการในการทำสิ่งสวยงาม เป็นพุทธบูชา						64
48.งานปูนปั้นไทยมีประดับศาสนาสถานเป็นการสืบทอดเรื่องราวของพุทธศาสนา						65
49.สถาปัตยกรรมมีตกแต่งให้สวยงาม จะช่วยจรรโลงจิตใจแก่ผู้พบเห็น						66
50.ศิลปะปูนปั้นไทยแสดงให้เห็นถึงแบบอย่างในการทำงานที่สืบทอดต่อกันมา						67
51.ศิลปะปูนปั้นไทยมีแบบอย่างในการสร้างผลงานอย่างชัดเจน						68
52.กระบวนการถ่ายทอดของครูช่างปูนปั้นไทยมีแบบแผนการถ่ายทอดศิลปะแขนงนี้อย่างเป็นระบบ ระเบียบ						69

**ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป เกี่ยวกับศิลปะปูนปั้นไทย ในบทบาทต่าง ๆ ของ
นักศึกษาต่อการส่งเสริมคุณค่าและอนุรักษ์**

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ในฐานะที่ท่านเป็น นักศึกษาในสถาบันราชภัฏ ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร
  - 1.1 สถาบันราชภัฏควรมีบทบาทในการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะปูนปั้นไทยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 ส่งเสริมให้เพื่อนนักศึกษาสถาบันตระหนักในคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทยได้อย่างไร

2. ในฐานะที่ท่านเป็น นักศึกษาศิลปศึกษา ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร

2.1 หลักสูตรศิลปศึกษาสถาบันราชภัฏควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องศิลปะปูนปั้นระดับใด เช่น ไปรกรรมวิชา, รายวิชาหรือเนื้อหาย่อยในรายวิชาอย่างไร

2.2 แนวการสอนเพื่อปลูกฝังทัศนคติ แก่นักเรียนให้เห็นคุณค่าศิลปะปูนปั้นนั้นควรเป็นอย่างไร

3. ในฐานะที่ท่านเป็น เยาวชนของชาติไทย ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร
3.1 ท่านจะทำอะไรที่อนุรักษ์และสงวนรักษางานปูนปั้นของท้องถิ่นและชาติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 สถาบันใดที่ควรมีส่วนในการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปะปูนปั้นของไทย และควรทำอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณสำหรับข้อมูลที่มอบคุณค่าเชิง

ประวัติผู้วิจัย

นายปฤถต์ แสงสว่าง เกิดวันที่ 17 กันยายน 2516 ที่จังหวัดสมุทรสงคราม การศึกษาระดับอนุปริญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เมื่อพุทธศักราช 2537 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญาศิลปศาสตรบัณฑิต (หลังอนุปริญา) โปรแกรมวิชาศิลปกรรม (ออกแบบนิเทศศิลป์) สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สำเร็จการศึกษาเมื่อพุทธศักราช 2539 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2539

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย